

Másnap ismét fizet néhány lírát, s röpül a bárkán boldogan, vissza, századok messzeségébe, távol minden polgárosultságtól, minden műveltségtől.

Így tart ez egy darabig. Ötödik napon, amikor a művész a halász kezébe adja a szokásos „viteldíjat”, az izmos olasz nem teszi zsebre a pénzt. Forgatja, nézi, labdázik vele. Egyszerre ezt mondja:

– Volna egy jó üzletem az úr számára.

A művész csodálkozik.

– Nézze, signore – folytatja a halász – már napok óta fizet azért, hogy kivigyem a vízre. Ha vesz nekem egy motorcsónakot, mindig kijöhet velem ingyen, amikor csak akar. Egy barátomnak van éppen egy eladó. Olcsón megvehetné. Ilyen finom úrnak nem való ilyen ócska bárkán járni, mint ez.

Hiába magyarázta neki a művész, hogy ő éppen ezen az ócska bárkán akar járni, s hogy azt is el akarja felejteni, hogy motorcsónak van a világon, az olasz nem tágtott. Egész nap a motorcsónak előnyeit magasztalta előtte.

Másnap a művész nem ment a bárkára.

Harmadnap a halász a szállójában kereste fel, hogy rábeszélje a motorcsónakra.

Negyednap ismét órák hosszat magyarázta neki, milyen jó üzletet csinálna.

Ötödnap a művész csomagolt, sietve elutazott Velencéből.

1935. november 26., kedd, 6. old.

Pesti utca

Falusi ember kis szekérral jött be a környékről. Burgonyát árul, s a zsákjai közt tiltott tejtermékeket is rejteget. Gépkocsik robognak körülötte, búgatnak, tükölnek, s ott áll búsán, bús lova mellett a körúton. Hallgatja a zajt, nézi a száguldozást. Roppant kicsinek, jelentéktelennek érezheti magát, s nagyon haragudhat, mert egyszerre fölkapja ostorát az ülésről, és pattintgatni kezd vele. Eleinte csak kicsiket, majd egyre erősebbeket csattintgat. Szinte legénykedik már, hogy megmutassa ennek a nagy-

zoló, közönyös városnak, hogy ő is tud valamit. Figyelmet akar kelteni. De senki se törődik vele. A gyerekek ránéznek, s továbbmennek. Melyik pesti kisiút érdekli manapság az ostor? Régen volt az. A repülőgépek kattogására figyelnek ők. Még a ló se ügyel rá. A füle botját se mozgatja. Ott áll lecsüggesztett fővel, mozdulatlanul. A falusi ember végül is elröstelli magát, s szépen visszateszi az ostort.

– Nem érdemes ezeknek a pestieknek ostort csattogtatni – gondolja.

•

Öregúr megy az utcán. Mellette hat-hét esztendő leányunokája lépeget. A kislány csinosan, gondosan van öltözve, s kedves, komoly arccskája nyugodt. Az öregúr folytonosan a kislányt nézi, ingerkedik vele, meg-megcsiklandozza orrocskáját, tréfás megjegyzéseket tesz, hogy jókedvre derítse a gyermeket. Majd amikor látja, hogy nem ér el semmi hatást, ugrálni kezd, mint a bakkecske, játszani akar az utcán, cibálja a kislány kabátkáját.

A kislány csodálkozó szemmel nézi. Mi lelte a nagyapát? Vajon miért olyan jókedvű, nyugtalan és játékos? Neki semmi kedve most ugroskálni. Ő úgy érzi, hogy az utca méltóságát meg kell őrizni. Hogy milyen neveletlenek ezek az öregek – gondolja magában.

Az nem jut eszébe, hogy a nagyapa azért olyan vidám, azért ugrándozik, mert már öreg, s attól tart, nem sokáig ugrándozhat. Hogy a nagyapának különös boldogság az, ha gyermekes lehet. A kislány komolyodhat, mert ő így is, úgy is gyermek. Neki nem kell tüntetnie azzal, hogy milyen „fiatalos”.

•

A villamos tele van, de a nyirkos csöndben mindenki hallgat. Szinte fülsiketítő a csönd. Most egy fiatal lány kettőt-hármat szipákol, majd hatalmasat tüsszent.

– Kedves egészségére – kiáltja egy öreg bácsi, hangosan.

– Kedves egészségére, kedves egészségére – mondják utána többen is, mosolyogva. Mindenki mosolyog. Megtört a csönd. Egyszerre olyan lesz a kocsis belseje, mint a méhkas. Nyüzsögnek, dönögnek, zümmögnek benne az emberek.

•

Szegény ember kéreget az utcasarkon. Egy úr halad el a kéregető mellett, s bizony nem nyúl a zsebébe. Ugyanakkor pompás gépkocsi lassít előttünk, s halljuk, amint az egyik benn ülő úr ezt mondja a másiknak megvetően:

– Gyalázat. Manapság már senki sem ad a koldusoknak.

A másik bólint.

– Gyalázat.

Az eszükbe se jutott, hogy ők, akik mindig kocsin járnak, s gyalog soha, természetsszerűen nem is adhatnak az utcai kéregetőknek. Ők rábízták az egész kérdést a gyalogosokra.

Hiába, régi mondás, hogy lóhátról másképpen fest a világ. Úgy látszik, gépkocsiból is.

1935. november 27., szerda, 6. old.

Panoráma

Síkos az aszfalt, havas eső esett, s amint a fiatalasszony a kocsúton áthaladva a járdára akarja tolni a gyerekkocsit, a kocsi oldaltbillen, fölborul, s a benne levő kék szemű, aranyhajú apróság kipottyan. Az anya s körülötte mindenki rémülten sikít. Ott fekszik a baba fehér mackóbundácskájában a sárban. De nem sír. Apró, kesztyűs kacsójával hasmánt az aszfaltra támaszkodik, s izmos kis fejét fölemelve, mosolyogva néz maga köré.

Mindenki megkönnyebbülten föllélekzik.

– Az őrangyala vigyázott rá – mondja egy öreg néni egy kislánynak.

Az Új-Lipótvárosban járunk. Messze-messze attól a helytől, ahol naponta megfordulunk. Egyszerre csak a sok ismeretlen, idegen arc között egy ismerős rémlik föl.

– Mi ez – gondoljuk –, hogy kerül ez a törzsökös budai ember ebbe az idegen városrészbe? Nem fér a fejünkbe ez a találkozás. Ha véletlenül Londonban, a Regent Street-en látnók őt, nem csodálkoznánk ennyire.

– Mit keres ez a budai ember a Külső-Lipótvárosban? – egyre ez jár a fejünkben. Csak nem hagyta ott Budát, csak nem telepedett át?